Іщенко Т. М., Кузьменко Д. В., Моруга К. О.
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ. ДИСКУСІЯ – ОДИН З МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ СТАРШИХ КУРСІВ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЛОВОГО МОВЛЕННЯ

Автори статті пропонують використовувати дискусію, як суттєвий компонент комунікативної практики на занятті з іноземної мови у вищих немовних закладах освіти. У статті підкреслюються переваги використання дискусії як вправи та подаються ключові фрази, що наближають роботу студентів до реальної комунікативної ситуації.

Ключові слова: *дискусія, інтерактивне навчання, реальні комунікативні ситуації.*

Розвиток України у третьому тисячолітті ставить завдання забезпечити країні рівноправну і повноцінну участь у міжнародному спілкуванні, створити оптимальні умови для її інтеграції в загальноєвропейський процес та діяльності в європейських структурах. Сьогодні, коли Україна прагне увійти до єдиного освітнього простору Європи, важливе місце займає якість вищої освіти, що передбачає собою визначені у Болонській декларації головні принципи створення Європейського простору вищої освіти. Отже, таке соціальне замовлення відображається у програмних вимогах щодо рівня володіння іноземною мовою студентів немовного вищого закладу освіти (ВЗО), що у свою чергу передбачає "досягнення студентами такого рівня розвитку іншомовних навичок та вмінь, який дозволив би здійснювати безпосереднє спілкування із зарубіжними партнерами у професійній діяльності в усній та письмовій формі" [1].

Відповідно до сучасних міжнародних освітніх вимог щодо рівня володіння іноземною мовою випускник ВЗО "має володіти уміннями вільно висловлюватися без суттєвої витрати часу на пошук адекватних мовних засобів у процесі досягнення ним соціальних, академічних і професійних цілей" [2] (рівні С1 або С2 за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти).

Виходячи з вищевикладеного, ми вважаємо, що дискусія, яка є одним з методів інтерактивних технологій навчання англійського мовлення, виступає одним з необхідних складників у досягненні головної мети навчання студентів-економістів спілкуванню з іноземними партнерами у ситуаціях ділового спілкування.

Дискусія представлена нами як інтерактивна діяльність на заняттях з іноземної мови, яка передбачає організацію та розвиток діалогічного спілкування, яке веде до взаєморозуміння між партнерами, взаємодії до спільного вирішення проблем, що є значними для кожного учасника дискусії. На думку Л. А. Коростильова, Т. А. Мясоед, Ж. С. Хайдарова,

П. І. Підкасистий, Н. Суворова та ін. інтерактив виключає домінування як одного так і іншого учасника дискусії, а також однієї думки над іншою. Дискусія – це спільна, активна робота учасників всієї групи, особлива форма колективного співробітництва, у процесі якої відбувається розвиток індивідуальності кожного учасника мовленнєвої ситуації, підвищується активна розумова діяльність, знижується стан тривожності у сором'язливих студентів, такий вид роботи допомагає їм подолати страх помилитися. Крім того такий вид роботи, як навчання вести дискусію відкриває можливості для взаємонавчання: студенти можуть виправляти один одного, допомагають підібрати засоби вираження думок. Викладач та студенти стають рівноправними суб'єктами навчання.

Дискусія як практика в мовленні передбачає розвиток умінь чітко, логічно формулювати свої думки, вміти слухати та висловлюватись релевантно до теми спілкування. Безпосередня участь у дискусії на занятті дає комунікантам можливість вчитись брати участь у процедурі обговорення різних ділових питань, виражати свою думку, підкріплювати її аргументами і доповнювати новими фактами, погоджуватись чи непогоджуватися, давати пропозиції та робити висновки, відстоювати свою позицію. Використання дискусії як вправи на занятті, яка наближена до реальної ситуації дає можливість навчитись встановлювати взаєморозуміння між партнерами при спілкуванні, що є головним фактором у ведені дискусії, де використовується переважно англійське ділове мовлення.

Дискусія набуває своєї актуальності саме як вправа для навчання ділового англійського мовлення на старших курсах, тому що студенти старшокурсники володіючи іншомовним матеріалом зі спеціальності та вивчаючи дисципліни за фахом вже мають певну кількість знань, щоб переходити до практики мовлення в ситуаціях ділового спілкування.

Дискусія є ефективною при наявності таких факторів [3]:

– правильний вибір предмета обговорення. Дискусія – це не тільки "суперечка", а цікаве обговорення проблеми;

– активна участь всіх учасників обговорення. Учасники дискусії знаходяться на близькій відстані і звертаються безпосередньо, особисто один до одного;

– вмотивованість мовленнєвих дій учасників обговорення. Мотивація мовленнєвої діяльності досить висока, якщо увага учасників сконцентрована на тому, хто говорить, якщо вони зацікавлені темою дискусії тощо.

Ми підтримуємо думку Т. М. Іщенко та С. П. Лібіх, що дискусія може проводитись на основі прочитаного автентичного тексту зі спеціальності, завдяки розподілу окремих цікавих питань проблематичного характеру між всіма учасниками. Учасники мають самостійно висувати переконливі докази, надавати нові факти, приклади і не перефразовувати готові ідеї. Важливо

завершити дискусію узгодженням всіх питань проблеми, з'ясувати розбіжності в поглядах. Завданнями викладача є: організація навчального процесу, що сприяє пізнавальній діяльності студентів, формування позитивної мотивації у студентів, психологічно сприятливої готовності до спілкування, формування комунікативної компетенції студентів, що охоплює як мовну, так і соціокультурну компетенцію.

Наблизити дискусію на занятті до реальної комунікативної ситуації можна використовуючи наступні фрази:

DISCUSSION PHRASE LIST
Giving opinions Agreeing/Disagreeing
It is my belief that ... I agree entirely
I think/suppose/presume that ... Yes, I think so too.
In my opinion ... Yes definitely/exactly.
Wouldn't you say, that ... If you don't mind me saying so, ...
Let me put it this way ... You have a point there, but ...
I would like to say that ... I cannot agree that ...
Speaking of ...
Presenting an argument
Talking about ... For :
It should be mentioned ... In view of the fact that ...
I would like to stress ... It's worth nothing that ...
It depends, I think, on ... It is a fact that ...
Asking for people's opinions In support of the fact that ...
Don't you agree? I should mention that ...
What is your view/opinion on this? As I understand ...
Have you any views on this? Against :
What do you think, ...? On the other hand ...
Giving additional information I can't accept ...
I would like to raise a question about ... Despite this ...
I would like to add that ... It has to be said ...
The only thing that I might add ... But you shouldn't forget that ...
I might add however ... Nevertheless
Just word about ... However
Giving examples Being certain/uncertain
For instance, ... I am quite sure/certain that ...
For example, ... It is well known that ...
An example of this is ... I am convinced that ...
Asking a question I do not doubt ...
I would like to ask about ... I am not quite sure ...
May I ask ...? I have no idea regarding it.
I wonder whether/if ... I cannot be sure ...
I was always wondering about ... I am uncertain ...
Answering a question
In answer/reply to your question I would like to say that ...

It's difficult to give an answer to ... Talking about effect
The answer is "no". As a result, ...
I will try to answer this question. This means/meant that ...
I would answer that ... It followed that ...
As to ... question ... As you see ...
To come back to ... question ... Therefore ...
Interrupting
Excuse me, can I just come in here?
Could I just say something at this point?
Sorry to interrupt, but ...
Wait a minute ...
Bringing the discussion to a close
Does anyone wish to say anything else?
I think we've covered everything.
I'd like to sum this up.
In summery I would like to ..

Використана література:

1. Типовая программа по иностранному языку для неязыковых специальностей высших учебных заведений / сос. С. К. Фоломкина, Э. А. Штульман, Г. В. Перфилова [и др.]. – М. : Высшая школа, 1990. – 26 с.
2. Common European Framework of Reference for Languages : Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge Univ. Press, 2001. – P. 24.
3. *Іщенко Т. М., Лібіх С. П.* Дискусія – шлях до формування знань та практичних компетенцій ділового англійського мовлення студентів-економістів старших курсів // Тренінгові технології як засіб формування знаннєвих та практичних компетенцій : досвід факультетів і кафедр : зб. матеріалів наук.-метод. конф. 3-4 лютого 2009 р. : у 2 т. – Т 2. – К. : КНЕУ, 2009. – С. 576-579.
4. *Коростылева Л. А.* Психологические барьеры и готовность к нововведениям. – СПб., 1996. – 66 с.
5. *Мясоед Т. А.* Интерактивные технологии обучения. Спец. Семинар для учителей. – М. : Высшая школа, 2004. – 86 с.
6. *Пидкасистый П. И., Хайдаров Ж. С.* Технологии игры в обучении и развитии. – М. : Высшая школа, 1996. – 268 с.
7. *Суворова Н.* Интерактивное обучение : Новые подходы. – М. : Высшая школа, 2005. – 97 с.

Ищенко Т. Н., Кузьменко Д. В., Моруга К. А. Интерактивные технологии обучения. Дискуссия – один из методов обучения студентов-экономистов старших курсов деловой английской речи.

Авторы статьи предлагают использовать дискуссию, как существенный компонент коммуникативной практики на занятиях по иностранному языку в высших неязыковых учебных заведениях. В статье подчеркиваются преимущества использования дискуссии как упражнения для развития коммуникативных навыков и умений студентов, а также поданы ключевые фразы, которые приближают работу на занятии к реальной ситуации общения между деловыми партнерами.

Ключевые слова: *дискуссия, интерактивное обучение, реальные коммуникативные ситуации.*

ISCHENKO T. M., KUZ'MENKO D. V., MORUGA K. O. The interactive methods of teaching language. Discussion is one of interactive way of teaching students spoken English in high school for specific purpose.

The authors consider discussion as a modern way of teaching spoken English in high school for specific purpose. In this article the authors underline the advantages of using the discussion as an exercise for developing communicative students' skills. The authors give some key phrases using them the discussion becomes the real communication between business partners.

Keywords: *discussion, interactive way of teaching, real communicative situation.*

Лавриш Ю. Е.
Національний технічний університет України "КПІ"

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДІАГНОСТИКИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ НАУКОВЦІВ

Стаття присвячена розкриттю основних аспектів підготовки студентів вищих учбових установ до майбутньої наукової діяльності. Особлива увага приділена значенню поняття "креативність" для формування наукового мислення. Вказані педагогічні основи і психологічні особливості підготовки майбутніх учених.

Ключові слова: *креативність, наукове мислення, студент, майбутній учений.*

Інтеграція України до європейського освітнього простору ставить нові вимоги до науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів, які повинні ввібрати кращі досягнення національної та світової науки. Головне завдання, яке стоїть перед суспільством у сфері наукового життя, полягає в тому, щоб створити умови для найповнішого освоєння студентською молоддю багатогранного потенціалу як української так і світової науки. Насамперед необхідно виховати грамотного студента – слухача, читача, сформувати його світогляд. Враховуючи багатогранність наукової діяльності у вищих навчальних закладах, ми дотримувались думки про те, що саме дослідно-експериментальна робота студентів формує їхню світоглядну свідомість. Підставою для цього є педагогічні дослідження відомих науковців (М. Лещенко, В. Дряпіка, О. Олексюк, О. Рудницька, Л. Надирова, М. Ткач та інші). У Конституції України, Законі "Про освіту" поставлені завдання щодо створення такої науково-дослідницької програми, яка б сприяла реалізації творчих здібностей молодої людини, закладених у ній природою. Освіта, підготовка наукових кадрів, розвиток творчих здібностей студентської молоді – це основні напрями формування людського капіталу, який потребує підвищення інтелектуально-інформаційного рівня, що сприятиме науковій конкурентоспроможності та суспільного прибутку у майбутньому.

Науковий підхід до дослідницької діяльності студентів передбачає